

Archeologienota Sint-Eloois-Winkel Izegemsestraat 41

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

26-6-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Sint-Eloois-Winkel Izegemsestraat 41, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ten westen van de Izegemsestraat in Sint-Eloois-Winkel (deelgemeente van Ledegem, provincie West-Vlaanderen) en is op heden begroeid met bomen. Het maakt deel uit van de tuinzone die hoort bij huisnummer 41. Het totale plangebied is 3680m² groot. Het terrein is rechthoekig, met in het noordwesten een kleine uitstulping, en is ingesloten door open bebouwing aan de zuid-, west- en noordzijde. Het plangebied wordt verkaveld in 2 oostwest georiënteerde loten. Langsheen de straat is een voortuinstrook voorzien, ten westen ervan bevindt zich de bouwzone, die per lot zo'n 300m² bedraagt. Achterliggend en naast de bouwzones wordt een grote tuinzone voorzien, van meer dan 55m lang op 21,18m breed per lot. Er wordt geen interne wegenis aangelegd, aangezien beide loten langsheen de bestaande Izegemsestraat zijn gelegen.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Sinds ca. 1777 is het plangebied niet bebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Dit bleef zo tot in de loop van de 20ste eeuw, waarna het perceel werd bebost. In het laatste kwart van de 20ste eeuw werd enkele bomen gekapt en werd het plangebied opgenomen in de tuin van Izegemsestraat 41. Het plangebied lijkt de laatste 250 jaar geen diepgaande verstoring te hebben gekend. Er zijn dus geen redenen om aan te nemen dat eventuele archeologische niveaus niet bewaard zullen zijn. Hoe de site er uitzag voor 1777 kon niet achterhaald worden. De regio rond het plangebied is archeologisch nog niet goed gekend is. De schaarse informatie heeft eerder te maken met het ontbreken van systematisch onderzoek in de gemeente, en betekent niet dat de omgeving niet gefrequenteerd werd in het verleden. In de directe omgeving van de site zijn geen sites aangeduid in de CAI. De gekende locaties in het noorden van de gemeente zijn indicatoren voor laatmiddeleeuwse sites met walgracht. De laatste jaren werden er 2 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd in Sint-Eloois-Winkel, deze leverden beide geen resultaten op. Nochtans kent Sint-Eloois-Winkel een geschiedenis die teruggaat tot minstens de volle middeleeuwen. Het gebrek aan archeologisch onderzoek in de regio zorgt er echter voor dat er maar heel weinig info gekend is hoe het landgebruik en bewoning rondom de dorpskern is geëvolueerd in het verleden.

Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een zekere archeologische verwachting heeft; geen hoge verwachting, maar de aanwezigheid van een archeologische site is niet onwaarschijnlijk. Het ontbreken van gekende archeologische sites heeft te maken met het ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek in de regio, en betekent niet dat er geen sites (behalve de gekende middeleeuwse indicatoren) aanwezig kunnen zijn. Site(s) uit de metaaltijden, Romeinse periode en/of middeleeuwen zijn, gezien de landschappelijke ligging en bodemgesteldheid, zeker niet uit te sluiten. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op de site. Er zijn geen aanwijzingen voor begraven horizonten op het plangebied, waardoor er geen specifieke verwachting is voor een goedbewaarde steentijdsite.

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door de werken, en dan voornamelijk voor wat betreft de zone tot 30m ten westen van de straat. Het rooien van bomen, de voorafgaande grondwerken voor het bouwrijp maken van de grond, het optrekken van de woningen, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen, het werfverkeer zijn nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Ter hoogte van de tuinzones wordt minder verstoring verwacht, aangezien deze verplicht als tuinzone in gebruik moeten genomen worden, waarbij er per lot maximaal 50m² mag ingenomen worden voor bvb. een tuinhuis en waarbij het bestaande maaiveld moet behouden blijven.

Wanneer de oppervlakte van de geplande werken in acht wordt genomen, dan valt op dat dit een kleine verkaveling betreft, die uiteenvalt in 2 bouwloten. De bouwzone is ca. 1300m² groot, de tuinzone ca. 2350m². Er kan vanuit gegaan worden dat het bodemarchief ter hoogte van de bouwzone volledig vernield zal worden; in de tuinzone zal de impact kleiner zijn en bestaan uit puntsgewijze ingrepen (bvb. wortelgestel bomen uithalen). De archeologische verwachting betreft voornamelijk landelijke bewoning uit het verleden, die het best kan geëvalueerd worden binnen een breed ruimtelijk kader aangezien dergelijke sites doorgaans gepaard gaan met een kernzone waarrond zich perifere activiteitenzones bevonden. De eerder kleine oppervlakte van de bouwzone en de kleinschalige verstoring ter hoogte van de grotere tuinzone in acht genomen, lijkt een verder archeologisch vooronderzoek op deze site niet aan te raden. Als er een site aanwezig zou zijn, dan zou deze maar deels worden aangesneden en zou het onderzoek ervan meer vragen oproepen dan beantwoorden en dus niet leiden tot kennisvermeerdering. De kosten-baten analyse zou in dit geval negatief uitdraaien. **Om die reden wordt er, ondanks het eventuele archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.**

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.